

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ

14. ULUSLARARASI DİŞHEKİMLİĞİ KONGRESİ

Meslek Sorunları Sempozyumu

“Sağlık Turizmi ve Dişhekimliği Hizmetlerine Etkileri” Çalışma Grubu Raporu

Hipokrat; sağlığı, iyiye götüren olarak tanımlasa da bugün yaygın olarak kullanılan sağlık tanımı, Dünya Sağlık Örgütü kuruluş yasasında yer alan tanımdır: **"Sağlık, sadece hastalık ve sakatlık halinin olmayışı değil, bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam iyilik halidir "**. Sağlık sistemleri, hizmetlerin kolay ulaşılabilir ve sürekli olmasını sağlamaya çalışsalar da tıkandıkları birçok nokta olduğu, hepimizce bilinen bir gerçektir.

“Küreselleşme” ile birlikte, iletişim ve ulaşım alanındaki teknolojik gelişmelerin bir sonucu olarak “Sağlık Turizmi” olgusu dünyanın birçok yerinde olduğu gibi ülkemizde de tartışılmaya başlandı. Sağlık turizmi, şifa bulmak için bir yerden bir yere gitmek, seyahat etmek gibi çok basit bir şekilde tanımlanabilir. Ancak “Sağlık” olgusunun turizmin diğer alanlarındaki uygulamalarından ayrı tutulması, sağlık hizmetlerinin kolay ulaşılabilirliği ve sürekliliği göz ardı edilmemelidir.

Avrupa ve dünyanın birçok ülkesindeki yaşlı nüfusun gün geçtikçe artması, sağlık hizmetlerine olan talebi her geçen gün artırmakta; sosyal güvenlik sistemleri ihtiyaca yanıt verememektedirler. Sistemler, diğer ülkelerde yeterli buldukları kuruluşlara hasta göndermeye başlayarak bu sorunlarını çözme yoluna gitmişlerdir. Hastaların bekleme sürelerinin artması, diğer ülkelerde bu hizmetin daha ucuza verilmesi bu sistemi daha da cazip hale getirmiştir. Bunun yanında bireysel sağlık hizmeti talepleri olanlar, kendi olanak ve arayışlarıyla birçok ülkeye gitmekte, hem tedavilerini yaptırmakta, hem de o ülkede turizm hareketi olarak tanımlanan faaliyetleri gerçekleştirmektedirler. Bunun için aracı turizm firmaları devreye girmektedir.

Önceleri daha çok genel sağlık alanındaki uygulamalarını gördüğümüz bu yeni sağlık hizmet türüne “Dişhekimliği Sağlık Hizmetleri” de katılmaya başlandı. Birçok ülkede “dental turizm” olarak tanımlanan bu uygulamaların en çarpıcı örneklerini Polonya, Macaristan, Hindistan, Meksika’da görmekteyiz. Aslında çok uzun yıllardır AB ülkelerinde ve diğer ülkelerde çalışan vatandaşlarımız bu hizmeti ülkemizden almaktadırlar. Bu da bir tür “Sağlık Turizmi” olarak tanımlanabilir.

Avrupa Birliği ülkeleri arasındaki serbest dolaşıma, hizmetlerin dolaşımı da dâhil edildiğinden, AB ülkeleri arasında kurumsal düzeyde yapılan anlaşmalar sayesinde bu hizmetler verilmektedir. Bu hizmeti alan ülkenin hekimlerinin ekonomik ve sosyal olarak bu durumdan etkilenmemesi için, AB kurumlarının bu konuda çalışma yaptıkları izlenmektedir.

AB mevzuatında önerilen yaklaşım:

1. Hastanın bir diğer ülkede sağlık hizmetleri almasının tavsiye edilebileceği durumları tanımlamak,
2. Bu dolaşımı kolaylaştırmak,
3. Dayanışmaya ve sağlık sistemlerinin sürdürülebilirliğine zararlı olabilecek diğer dolaşım türlerini önlemek amacıyla taşımaktadır.

Türkiye'nin sağlık turizmi konusundaki avantajları çok olmasına rağmen kurumsallaşmış bir sağlık turizminden söz etmek, şimdilik, olanaklı değildir. “Sağlık Turizmi”nde, hizmetin sağlık yönünden çok, ticari yönünü ön plana çıkararak uygulamaların denetim altına alınması gerekliliği gün geçtikçe artmaktadır. “Sağlık turizmi” konusunda Sağlık Bakanlığının yürütmekte olduğu çalışmalara

Ağız Diş sağlığı hizmetlerinin de dâhil edilerek genişletilmesi konunun geleceği açısından önem kazanmaktadır. Ekonomistlerin bir pazar olarak tanımladığı “Sağlık Turizm”inin geleceği hakkında öngörüde bulunmak bugün için çok zordur. Sağlığın ve özelde dişhekimliği hizmetlerinin piyasa koşullarına terk edilmemesi gerektiği de unutulmamalıdır. Bu hizmetler Uluslararası ve ulusal etik ve mesleki kurallardan ödün vermeden yapılacak düzenlemelerle gerçekleştirilmelidir.

Küresel bir gerçeklik olan sağlık turizminin, ancak FDI ve ERO gibi uluslararası mesleki organizasyonların etkileriyle etik ve hukuksal normlara ulaştırılması olanaklıdır. Bu alandaki boşluğun sürdürülmesi hekimlik değerlerinin uluslararası alanda da aşınmasına yol açacaktır. Bu nedenle Dünya Sağlık Örgütü, Dünya Dişhekimleri Birliği gibi örgütlerin düzenlemelerine gereksinim vardır. Sağlık turizminden yararlanan/yararlanmayı düşünen her hasta uzak bir ülkeden sağlık hizmeti almanın sonuçları konusunda yeterince aydınlatılmalıdır.

Ulusal mevzuatımızda, sağlık hizmetlerinin sunumunda aracı kullanılmayacağı çok açık belirtilmektedir.

TDB'nin rolü:

1. Bu alandaki haksız rekabeti ortadan kaldıracak düzenlemeler yaparak “Sağlık Turizmi” hizmetlerinin tüm Ağız diş Sağlığı hizmeti sunan kurum ve kuruluşlardan alınmasını sağlamak,
2. Tüm ağız ve diş sağlığı Hizmeti sunan kuruluşların standartlarının uluslararası düzeye ulaştırılmasını sağlayacak düzenlemeler yaparak bunların uygulanmasını sağlamaya çalışmak,
3. Başka ülkelerin diş hekimleri örgütlerinin de katılımıyla (özellikle sınır bölgelerinde) ortak kararlar almak,
4. Meslektaşlarımızın, diğer ülkelerin özel veya kamu sigorta sistemlerinin geri ödemeleri konusunda da bilgilendirilmeleri; ancak TDB, asla aracı kurum şeklinde görev üstlenmemelidir,
5. Doğabilecek hukuki ve mali sorunlara karşı üyelerinin bilgilendirilmesini sağlamak olarak sıralanabilir.

Sağlık Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve TDB'nin oluşturacağı bir komisyonun bu konu üzerinde biraz daha yoğunlaşması ve bu konuda bir mevzuat çalışması yapılmasına acilen ihtiyaç vardır. Bu sayede “**sağlık için turizm**” uygulamalarının etik ve hukuksal çerçevede gerçekleştirilmesi olanaklı kılınacaktır.

Komisyon Başkanı : Dişhekimi Rıfat YÜZBAŞIOĞLU

Raportör : Dişhekimi Seyfettin BABAT

Üyeler : Hasan AVCI (Sağlık Bakanlığı Tem. Sağ. Hiz. Daire Başkanı)

Dişhekimi S.Hilmi GÜNGÖR

Prof. Dr. Ender KAZAZOĞLU

Dişhekimi Ergin KUYUMCU

Dişhekimi. Hüseyin TUNÇ